

การบริหารจัดการโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศ

The Management of Model Schools for Education Management of Dual Education Model:
Case Study of Best Practices in Schools

ดร.บดินทร์ นารถโคษา¹
Dr.Bodin Nardkosa¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ ในการบริหารจัดการโรงเรียนต้นแบบ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศ โดยการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาและ วิเคราะห์เอกสาร (Documentary study) ขั้นที่ 2 ยืนยันองค์ประกอบสำคัญ (confirming key components) และขั้นที่ 3 การศึกษากรณีศึกษา (Cases Study) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนกุงสิงห์ประชาสรรค์ จังหวัด ร้อยเอ็ด, โรงเรียนกุดจับประชาสรรค์ จังหวัดอุดรธานี และโรงเรียนเวียงคำวิทยาคารจังหวัดหนองคาย โดยการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึกผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานหลักสูตรทวิศึกษา ครูผู้สอนในหลักสูตร ทวิศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์และสังเกต ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ ผลจากการวิจัย องค์ประกอบสำคัญของการบริหาร จัดการโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยทุกองค์ประกอบมีความสำคัญทุกรายการ ดังนี้คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 5) ด้านภาคีเครือข่ายและความร่วมมือ และในแต่ละ องค์ประกอบมีแนวทางการดำเนินงานใน 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1) การบริหารจัดการ ประเด็นที่ 2) การแก้ไขปัญหา อุปสรรค และประเด็นที่ 3) แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the operating guidelines towards the success of the management of model school for education management of dual education model of best practices in school. The research consisted of three steps: first, documentary study. Second, confirming key components, and case study. The sample group used in this research were Kukasingprachasan School Nong Khai province, Kut Jub Prachasan School Udon Thani province, and Wiang Kham Wittayakhan School Roi Et provine by in-depth Interview with the school directors, the school's deputy directors, the school teachers that responsible for the dual education curriculum, and the

คำสำคัญ: กรณีศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนต้นแบบ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสกลนคร

¹Position of Director of Sakon Nakhon PhatthanaSuksa School

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ดร.บดินทร์ นารถโคษา, kaikeaw2518@gmail.com

รับเมื่อ 20 สิงหาคม 2564 แก้ไข 8 ตุลาคม 2564 ตอรับ 11 ตุลาคม 2564

teachers in the dual education program. Research instruments including, interview and observation forms. Using qualitative data analysis by using the information to analyze and synthesize operational guidelines for success. In the management of model schools for education management of dual education model in secondary schools, all three schools have five key components: 1) management roles 2) teaching and learning management system 3) curriculum development 4) human resource development 5) network partners and cooperation. The researcher has synthesized the operational guideline into three issues: 1) management, 2) problem solving and obstacles, and 3) best practice guidelines which is a guideline for success in every aspect that is appropriate, consistent, and beneficial to the management of a dual education model school.

Keywords: case study of the management of model school, education management of dual education model

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคน ทั้งนี้เพราะการศึกษาคือการให้ความรู้เพื่อเป็นอาวุธทางปัญญาซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความก้าวหน้ามากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีความรู้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญในการพัฒนางานด้านการศึกษา เพื่อส่งเสริมเยาวชนให้มีความรู้และสามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง สิ่งที่สำคัญคือความรู้ยังช่วยเพิ่มโอกาส และความได้เปรียบทางสังคมให้มากยิ่งขึ้น (พวงมณี ชัยเสวี, 2557, หน้า 1)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ซึ่งดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความถนัด ความสนใจ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ทำให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องโดยมีส่วนร่วมกัน จากเหตุผล ความสำคัญ และนโยบายดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ถือเป็นนวัตกรรมใหม่ทางอาชีวศึกษา ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างสถานประกอบการศึกษาที่แตกต่างกัน จุดเน้นที่จริงของหลักสูตรทวิศึกษา คือ สร้างจุดเด่น เน้นเสริมจุดต่าง ปิดช่องว่างอันเป็นจุดด้อย การสร้างจุดเด่นของหลักสูตรทวิศึกษาเป็นการจัดการที่ร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาที่ต่างก็มีจุดเด่นที่ต่างกัน จากการศึกษาข้อมูลการดำเนินการจัดการแบบทวิศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึงปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2559, หน้า 1) ซึ่งในการจัดการศึกษาดังกล่าวที่ผ่านมายังไม่มีการวางแผนการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร ร่วมกับผู้บริหารและผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง องค์ประกอบของหลักสูตรและ การวัดประเมินผลของหลักสูตร ครูผู้สอนขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม กระบวนการใช้หลักสูตร ที่สอดคล้องกับ มาตรฐานและตัวบ่งชี้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อีกทั้งขาดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับภาคีเครือข่ายและความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดำเนินงานการจัดการศึกษาดังกล่าว โดยการทำการวิจัยในเรื่องกรณีศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศ เพื่อนำเสนอข้อเสนอ ทิศทางในการดำเนินงานบริหารจัดการแบบทวิศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้เป็นไปตามเป้าหมายและกลยุทธ์การจัดการศึกษาหลักสูตรทวิศึกษา โดยยึดสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนกู่กาสิงห์ประชาสรรค์, โรงเรียนกุดจับประชาสรรค์ และโรงเรียน

เวียงคำวิทยาคาร เป็นฐาน ซึ่งทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานไปสู่จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ต่อไป

คำถามการวิจัย

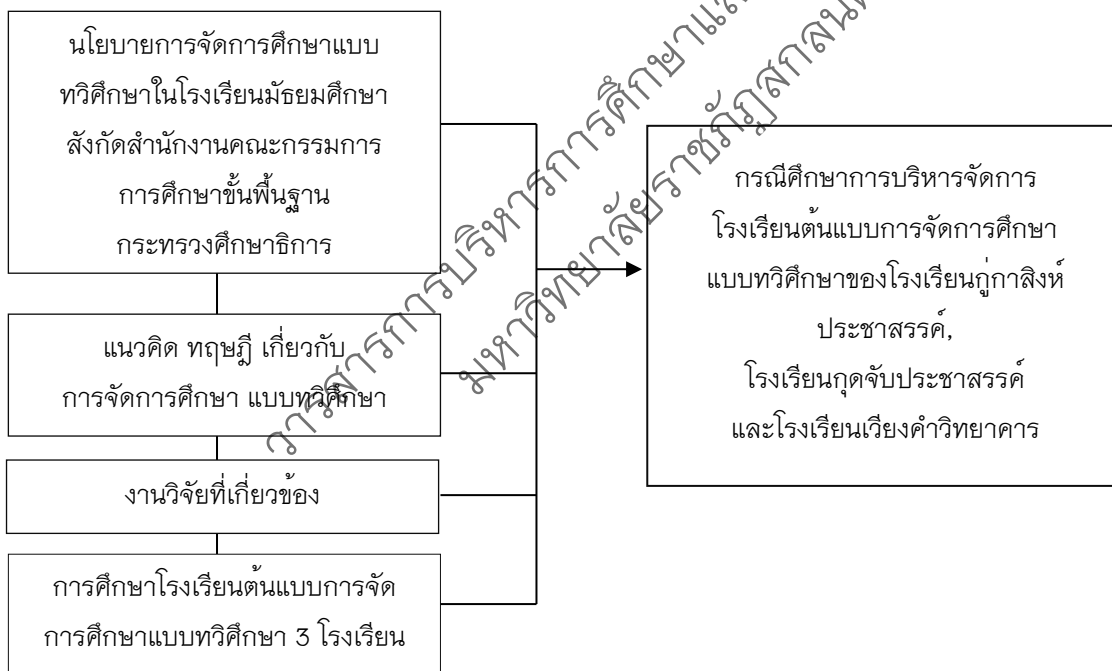
กรณีศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศ มีแนวทางการดำเนินงานสู่ความสำเร็จหรือไม่อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ ของการบริหารจัดการโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนกู่กาสิงห์ประชาสรรค์ โรงเรียนกุดจับประชาสรรค์ และโรงเรียนเวียงคำวิทยาคาร โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การเลือกผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในแต่ละโรงเรียนใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยคำนึงถึงผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน 3) ครูผู้รับผิดชอบงานหลักสูตรทวิศึกษา จำนวน 3 คน 4) ครูผู้สอนในหลักสูตรทวิศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 3 โรงเรียน จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันองค์ประกอบสำคัญของการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาระดับชาติ ระดับกรมและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีความรู้และประสบการณ์ เกี่ยวข้องกับนโยบายและการบริหารงานหลักสูตรทวิศึกษา

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยกรณีศึกษา เพื่อศึกษาแนวทางในการการบริหารจัดการโรงเรียนต้นแบบ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบลงภาคสนาม สามารถยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ในระหว่างที่สัมภาษณ์ และมีการบันทึกเสียงในการตอบคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนมีรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยใช้การ เก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธี คือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) การสังเกตและจดบันทึก (Observation and Field-Note) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) โดยผู้วิจัยจะขอรับเอกสารการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาการวิจัยจากทั้ง 3 โรงเรียน เพื่อนำมาสรุปสังเคราะห์ข้อมูล และในการสัมภาษณ์จะมีแนวคำถามซึ่งเป็นหัวข้อการ สอนทวนกว้าง ๆ เป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อใช้เป็นแนวทางกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ส่วนการสังเกตและจดบันทึก ผู้วิจัย จะศึกษาสังเกตสภาพบริบทของสถานศึกษาทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียน ทรัพยากร บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ส่วนการวิเคราะห์เอกสารผู้วิจัยจะวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารแผนยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ที่รายงานประจำปี แผนปฏิบัติการประจำปี หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบยืนยัน สภาพการบริหารจัดการ และนำมาเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยการหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Simple Item Total Correlation) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของบรอนนาค (Cronbach)

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ข้อสรุปองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ โดยทุกองค์ประกอบมีความสำคัญทุกรายการ ดังนี้คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 5) ด้านภาคีเครือข่ายและความร่วมมือ และในแต่ละองค์ประกอบมีแนวทางการดำเนินงานใน 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1) การบริหารจัดการประเด็นที่ 2) การแก้ไขปัญหาอุปสรรค และประเด็นที่ 3) แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการ มีแนวปฏิบัติ คือ 1) ศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดการเรียนหลักสูตรเรียนร่วมประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2) ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของความสำเร็จ 3) ประสาน ทำ MOU ร่วมกันกับวิทยาลัยสารพัดช่าง 4) จัดทำหลักสูตรตามโครงการเรียนร่วม (ทวิศึกษา) 5) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายในการบริหารได้อย่างเหมาะสม 6) ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และองค์กรอื่นในการพัฒนาโรงเรียน และ 7) มีการบริหารข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และใช้ในการตัดสินใจ 2. การแก้ไขปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขคือ 1) จัดประชุม วางแผนให้เกิดความชัดเจนเรื่องงบประมาณ และจัดทำโครงการรองรับ 2) ประสานเรื่องงบประมาณกับวิทยาลัยสารพัดช่าง โดยให้แบ่งงบประมาณสนับสนุนโรงเรียน 30% และ 3. แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีแนวทางปฏิบัติ คือ โรงเรียนมีนวัตกรรมโดยการสร้าง MODEL ในการบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) มุ่งให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีอัตลักษณ์ที่เป็นรูปแบบของโรงเรียน โดยโรงเรียนกุดจับประชาสรรค์ใช้ KP-MODEL ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมต่อหน้าที่ ต่อสังคมและกระบวนการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นแนวคิดหลักในการดำเนินงานในทุกโครงการ/กิจกรรม จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการ มีแนวปฏิบัติ คือ 1) ประชาสัมพันธ์ และออกแนะแนวการศึกษาต่อตามโครงการทวิศึกษาโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ 2) เปิดรับสมัครนักเรียน ศิลป์ – ช่างยนต์, ศิลป์บัญชี, ศิลป์ – ช่างเชื่อม, ศิลป์ – ช่างกลโรงงาน, ศิลป์ – ไฟฟ้า 3) จัดการเรียนการสอนโดยเรียนวิชาพื้นฐานในโรงเรียน 3 วัน คือ จันทร์ อังคาร พุธ และเข้าไปเรียนที่วิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานีในสาขาอาชีพ ในวันพฤหัสบดี – ศุกร์ และต้องฝึกงานในสถานประกอบการจริงในภาคฤดูร้อน อยู่น้อย 1 ภาคเรียน 4) เน้นให้นักเรียนศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติจริง 5) กำหนดหน้าที่ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในระบบทวิภาคี ครูนิเทศ ครูฝึก ผู้ควบคุมครูฝึก 6) การอบรมสัมมนาครูผู้สอนครูนิเทศ และครูฝึก 2. การแก้ไขปัญหาอุปสรรคมีแนวทางปฏิบัติ คือ 1) นักเรียนบริหารเวลายังไม่เอื้อต่อการเรียน และขาดความตั้งใจการแก้ไข 2) ทำความเข้าใจ และปรับแบบฝึกหัด ชิ้นงาน แบบทดสอบเพื่อให้เหมาะสม 3) ปรับตารางเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนทวิศึกษาได้มีส่วนร่วมมากที่สุด 4) ให้นักเรียนไม่พูดจาบ่นทอนความตั้งใจ จนเกิดความท้อแท้ ไม่อยากเรียน 3. แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีแนวทางปฏิบัติ คือ 1) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้รับการยอมรับอย่างสูง สามารถประสานงาน แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ลุล่วง บริหารตามหลักธรรมาภิบาล 2) คณะกรรมการสถานศึกษา มีความเข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์และเข้าใจระบบทวิศึกษาเป็นอย่างดี มีความเสียสละ และมีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน 3) บุคลากร มีความเข้าใจตรงกันในการทำงาน มีความหนึ่งเดียว มีเอกภาพในการทำงาน มีความเสียสละและรับผิดชอบร่วมกัน และ 4) นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน มีความเข้าใจอย่างชัดเจนเหมือนกันทุกสาขาวิชาเกี่ยวกับทวิศึกษาซึ่งไม่มีการเปรียบเทียบว่าใครดีกว่าหรือสบายกว่า

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการ มีแนวปฏิบัติ คือ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักสูตรที่เปิดสอน แบ่งเป็นหลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาปลาย สอดคล้องกับหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล และมีการเปิดแผนการเรียนทวิศึกษาในปีการศึกษา 2558 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสาขาช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้า และบัญชี โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรสู่การเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตร จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้นักเรียนทุกคนได้รับการอย่างทั่วถึง มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล

การใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพ นำผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ มาเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียน โดยความร่วมมือทุกภาคส่วน 2) การแก้ไขปัญหาอุปสรรค มีแนวทางปฏิบัติ คือ 1) ให้ความสนใจกับผู้ปกครองและสำรวจความต้องการของผู้เรียน ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของหลักสูตร 2) โรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลงานได้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและ 3) แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีแนวทางปฏิบัติ คือ โรงเรียน SWOT ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนด วิสัยทัศน์และเป้าหมายของหลักสูตร และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในวิชาที่รับผิดชอบและใช้ผลการวิจัยในการแก้ไขปัญหา จัดกาแหล่งค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับผู้เรียน สถานศึกษาประเมินผลโครงการตามแผนพัฒนาการศึกษาและใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากร มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการ มีแนวปฏิบัติ คือ 1) โรงเรียนได้จัดระบบการบริหารขีดความสามารถและอัตรากำลังของบุคลากร สอดคล้องรองรับกลยุทธ์ เริ่มจากการสำรวจอัตรากำลังแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์อัตรากำลังที่ สพฐ. กำหนด - ครูต้องมีประสบการณ์การทำงานด้านต่าง ๆ ความสามารถพิเศษ ครูที่สอนตรงตามเอกที่สอนอัตรากำลังขาด อัตรากำลังเกิน มีแผนอัตรากำลัง 10 ปี(พ.ศ. 2557 – 2566) 2) ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และใช้วิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ออกไปกับการเรียนการสอน 3) ครูสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูระหว่างโรงเรียน 2. การแก้ไขปัญหาอุปสรรค มีแนวทางปฏิบัติ คือ จัดให้มีการอบรมสัมมนาครูผู้สอน ครูผู้นิเทศ และครูฝึก เพื่อเพิ่มความชำนาญวิชาชีพในระบบทวิภาคี และ 3. แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีแนวทางปฏิบัติ คือ ผู้บริหาร กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารงานงบประมาณ มีการทบทวนกระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ด้วยการกำหนดแผนพัฒนาบุคลากรเป็นมืออาชีพ เพื่อเป็นการยกระดับขีดความสามารถให้เป็นที่ยอมรับในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับประเทศ มีการปรับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรภายใน ในเรื่องการออกแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยกำหนดตัวชี้วัดและประเมินส่วนต่างของขีดความสามารถ (Competency Gap) และแผนพัฒนารายบุคคล (ID Plan) ของบุคลากรทุกคน การดำเนินการพัฒนาบุคลากรและระบบการเรียนรู้ สอดคล้องกลุ่มบริหารงานบุคคลที่กำหนดเชื่อมโยงกับแผนทรัพยากรบุคคล เพื่อตอบรับการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อโรงเรียน และความท้าทายเชิงกลยุทธ์ จริยธรรมทั้งการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน การจัดการความก้าวหน้าในอาชีพการงาน

องค์ประกอบที่ 5 ด้านภาคีเครือข่ายและความร่วมมือ มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการ มีแนวปฏิบัติ คือ 1) โรงเรียนแสวงหาจุดมุ่งหมายร่วมกับการกำหนดความเชื่อพื้นฐานร่วมกัน 2) กำหนด ยุทธศาสตร์การปรับทิศทางและแนวทางการจัดการศึกษาในรูแบบทวิภาคี การพัฒนาระบบความร่วมมือของสถานประกอบการและสถานศึกษาความร่วมมือในเรื่อง การกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย ความต้องการ การพัฒนาหลักสูตร การฝึกงาน และการประเมินผล 3) มีการประชาสัมพันธ์ การจัดการศึกษาแบบทวิภาคีให้กับผู้ปกครองและชุมชน ในท้องถิ่น 4) โรงเรียนทำข้อตกลงความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนหน่วยงาน สถานศึกษาอื่น โดยมีการวางแผนร่วมกันในการจัดการศึกษา และบูรณาการการเรียนการสอน 5) ส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ด้านต่าง ๆ อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล 2. การแก้ไขปัญหาอุปสรรค มีแนวทางปฏิบัติ คือ การขาดความร่วมมือ ด้านงบประมาณ โรงเรียนมีการวางแผน โดยวางแผนข้อมูลการผลิตนักเรียน นักศึกษา ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การสนับสนุนให้บุคลากร ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพิ่มเติม การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานฝีมือแรงงาน การฝึกงาน การวิจัย และการใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน 3. แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีแนวทางปฏิบัติ คือ โรงเรียนเปิดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ

สถานประกอบการต่าง ๆ สถานศึกษาวิชาชีพอื่น ๆ และที่สำคัญให้ความสำคัญกับบุคลากรภายในโรงเรียน สร้างแรงจูงใจในการทำงาน ทำงานเป็นทีม และมีจุดหมายเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศสามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ

จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนมีการบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) มุ่งให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีอัตลักษณ์ที่เป็นรูปแบบของโรงเรียน โดยโรงเรียนกุดจับประชาสรรค์ ใช้ KP – MODEL ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้คุณธรรม จริยธรรมต่อหน้าที่ ต่อสังคม และกระบวนการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นแนวคิดหลักในการดำเนินงานในทุกโครงการ/กิจกรรม จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ สอดคล้องกับ วิเชียร เย็นกาย (2557, หน้า 27 – 28) ได้ศึกษาองค์ประกอบในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าองค์ประกอบในการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การสร้างทีมงาน 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 5) การวิเคราะห์และประเมินองค์การ 6) การวางแผนกลยุทธ์ 7) การประกันคุณภาพและ 8) การนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาของชาติเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2551 (2551, หน้า 3 – 4) มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดได้โดยรูปแบบการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลง ระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ และมาตรา 10 ได้คำนึงถึงการมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ สอดคล้องกับ ประภาพรพรณ ปรีวรณ (2559, หน้า 212) ที่กล่าวว่า รูปแบบเป็นเพียงโมเดลที่ได้จากการศึกษาวิจัยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นเพียงปัจจัยในกระบวนการดำเนินงาน สิ่งสำคัญที่แท้จริง คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการกระจายอำนาจในการดำเนินงานตามระบบทวิภาคีให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ทุกภาคส่วน นับตั้งแต่ สถานศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้เรียน ผู้ปกครอง เครือข่ายชุมชน ให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจังและจริงใจ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารมีภาวะผู้นำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้รับการยอมรับอย่างสูง สามารถประสานงาน แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ลุล่วง บริหารตามหลักธรรมาภิบาล คณะกรรมการสถานศึกษา มีความเข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์และเข้าใจระบบทวิศึกษา เป็นอย่างดี มีความเสียสละ และมีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน บุคลากร มีความเข้าใจตรงกันในการทำงาน มีความหนึ่งเดียว มีเอกภาพในการทำงาน มีความเสียสละและรับผิดชอบร่วมกัน และนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน มีความเข้าใจอย่างชัดเจนเหมือนกันทุกสาขางานเกี่ยวกับทวิศึกษาซึ่งไม่มีการเปรียบเทียบว่าใครดีกว่าหรือสบายกว่าได้ สอดคล้องกับ ประทีป หมวกสกุล และคณะ (2556, หน้า 69) มีประเด็นของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาทางด้านการ

เรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถสูง ทั้งในเชิงวิชาการวิชาชีพ มีคุณธรรม และจิตวิญญาณเพื่อสังคม

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียน SWOT ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนด วิสัยทัศน์และเป้าหมายของหลักสูตร และส่งเสริม การวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในวิชาที่รับผิดชอบและใช้ผลการวิจัยในการแก้ไขปัญหา จัดทำแหล่งค้นคว้า ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับผู้เรียน สถานศึกษาประเมินผลโครงการตามแผนพัฒนาการศึกษาและใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาการบริหาร หลักสูตร สอดคล้องกับ ดวงนภา มตราบุรีรักษ์ (2554, หน้า 190 – 191) ได้ทำการศึกษาเรื่องอนาคตภาพการ การอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554 – 2564) ด้านการพัฒนาหลักสูตรพบว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้คือ 1) หลักสูตรการศึกษาอาชีวศึกษาต้องมีหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผลิตช่างเพื่อดูแลซ่อมแซมรักษาเครื่องใช้สำนักงานบ้าน และที่อยู่อาศัยเครื่องมืออุตสาหกรรมเครื่องจักรการเกษตร 2) หลักสูตรต้องมีความหลากหลายสอดคล้องกับบริบท ท้องถิ่นสังคมมีการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพให้ทันเทคโนโลยี 3) ต้องเป็นหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของ ระบบตลาดแรงงาน ผลิตคนให้ตรงกับงานและธุรกิจแต่ละประเภทต้องมีการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการ ในท้องถิ่นว่าต้องการแรงงานอย่างไร ต้องรู้ทิศทางการพัฒนาประเทศและวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับทิศทางการพัฒนาประเทศ 4) ต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวโน้มอุตสาหกรรมในอนาคตมีการจัดการเรียน การสอนแบบเจาะจงไม่ใช่ให้รู้ทุกเรื่องแต่ไม่ท่องแท้ 5) มีหลักสูตรที่หลากหลายทั้งในระบบนอกระบบทวิภาคีเทียบโอน ประสบการณ์ระบบทางไกลแบบ E – learning มุ่งเน้นหลักสูตรด้านการเกษตรกลไกกรรมโดยเฉพาะสาขาวิชาที่ขาดแคลน เช่นเดียวกับ ยุพาวดี ศิริปริทัศน์ และคณะ (2559, หน้า 1266 – 1267) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ด้านหลักสูตรมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ต่อการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี อีกทั้งยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ต้องร่วมมือกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาอาชีวศึกษา (สอศ.) กำหนดโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียนการจัดการเรียนรู้อะเนนผล การฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ และการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 4 ด้านพัฒนาบุคลากร

จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านพัฒนาบุคลากร โรงเรียนต้นแบบ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อการพัฒนา ผู้เรียนโดยตรง ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนควรวางแผนการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอน การอบรมพัฒนา บุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจด้านการ วัตถุประสงค์ประเมินผลตามสภาพจริง มีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและมีจิตสำนึกความเป็นครูที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น โรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนา บุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพให้กับผู้เรียนทุกระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมี ทักษะและศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ด้านทักษะฝีมือ ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านลักษณะ

นิสัยในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ ไวลส์และโลเวลล์ (Wiles & Lovell, 1974) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการพัฒนาเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ นั้นสามารถทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่รับผิดชอบจะเลือกใช้ โดยคำนึงถึงโอกาสความเหมาะสมและความต้องการของบุคลากรเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรกฤษฎ์ พวงนิล (2553, หน้า 336) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประเด็นกลยุทธ์ด้านบุคคล กลยุทธ์ที่ 3 บริหารจัดการบุคลากรที่โปร่งใสโดยเน้นให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและตรวจสอบ ประกอบด้วย 3 มาตรการ ดังนี้ 1) มีแผนการพัฒนาและเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร 2) ส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ 3) ตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและทุกคนมีส่วนร่วม

องค์ประกอบที่ 5 ด้านภาคีเครือข่ายและความร่วมมือ

จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านภาคีเครือข่ายและความร่วมมือ ถือเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการจัดการศึกษาแบบทวิภาคี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเฉพาะการสร้างภาคีเครือข่ายและความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ งบประมาณ กับองค์กร หน่วยงาน ชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านอาชีพ สอดคล้องกับ ดวงนภา มตราบุรุษ (2554, หน้า 193) กล่าวว่า ความร่วมมือการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า แนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้คือ 1) อาชีวศึกษาต้องได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการต่าง ๆ รวมทั้งความร่วมมือจากทุกหน่วยงานทุกกระทรวงในประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานกระทรวงอุตสาหกรรม ความร่วมมือจากหน่วยงานต่างประเทศ เช่น UNESCO SEMEO อย่างจริงจัง รวมไปถึงต้องได้รับการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นภูมิภาคและต่างประเทศ 2) ด้านรูปแบบความร่วมมือ แนวโน้มคือสถาบันหรือโรงเรียนที่เข้มแข็งช่วยเหลือโรงเรียนที่อ่อนแอกว่า ต้องมีการร่วมมือด้านอาชีวศึกษากับนานาชาติ มีการแลกเปลี่ยนครู และนักเรียนระหว่างประเทศ สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน มีการประสานงานติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง ทุกหน่วยงานทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนการอาชีวศึกษาอย่างจริงจังด้วยงานเพิ่มการวางแผนพัฒนาและผลิตกำลังคนทุกระดับร่วมกัน เช่นเดียวกับ ประภาพรพรณ ปรีวรรม (2559, หน้า 211 - 212) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสกลนคร ศึกษา สังเกตสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าในการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ต้องมุ่งเน้นความร่วมมือในการพัฒนาร่วมกันระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการ หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคการศึกษา เป็นการเพิ่มศักยภาพในการฝึกทักษะฝีมือให้ผู้เรียนมากขึ้น ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดค่านิยมตั้งแต่ต้นทาง ด้วยการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาการปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตพร้อมกับการเปลี่ยนค่านิยมของผู้เรียนให้เล็งเห็นประโยชน์ของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หรือการเรียนสายอาชีพให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันภาคเอกชนก็ต้องสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน ผู้ฝึกอบรม เพื่อเป็นการเพิ่มผลิตภาพของแรงงานแสดงให้เห็นถึงความพร้อมทางด้านสวัสดิการนอกเหนือ จากค่าจ้างแรงงาน หรือเพียงแค่ต้องการผลประโยชน์จากแรงงานผู้ฝึกอบรมเพื่อดึงดูดผู้เรียนสายอาชีพให้มากขึ้นนอกจากนี้ภาคเอกชนควรเริ่มตื่นตัว และผลักดันให้เกิดการลงทุนพัฒนาทักษะแรงงานตั้งแต่เนิ่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปจัดเป็นแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร 5) ด้านภาคีเครือข่ายและความร่วมมือ และควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่แนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้สถานศึกษารับทราบและเข้าใจ โดยทั่วถึง เพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ นอกจากนี้ ควรจัดให้มีสถานศึกษาต้นแบบในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาเพื่อเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

ควรใช้รูปแบบการวิจัยที่สามารถนำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2545.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2545.
- _____. (2557). แนวทางการปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ: ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- ดวงนภา มตรานุกรม (2554). *อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (2554 – 2564)*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประทีป หมวกสกุล และคณะ. (2556). การทบทวนวรรณกรรม: ข้อเสนอเชิงนโยบาย และข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ เพื่อการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ฉบับพิเศษ ประจำปี 2556*, 5(4); 53 – 65.
- ประภาพรพรณ ปรีวรณ. (2559). *รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*.
- พวงมณี ชัยเสรี. (2557). *การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพแก่นักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- พวงรัตน์ ชัยเสรี. (2557). *การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพแก่นักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

- พัชรกฤษฎี พวงนิล. (2553). กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ
ในจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุพาวดี ศิริปรีดี และคณะ. (2557). การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. อุดรธานี: วิทยาลัยสันตพล.
- วิเชียร เย็นกาย. (2557). ศึกษาองค์ประกอบในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อคุณภาพผู้เรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสุทธิปริทัศน์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 16(3), 131.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2559). รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร
อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา). 16 พฤศจิกายน 2559. กรุงเทพฯ:
สำนักกรรมการธิการ 3. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร